

DIREKTIVA (EU) 2015/720 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA
z dne 29. aprila 2015
o spremembi Direktive 94/62/ES glede zmanjšanja potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk
(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 94/62/ES ⁽⁴⁾ je bila sprejeta z namenom preprečevanja ali zmanjšanja vpliva embalaže in odpadne embalaže na okolje. Čeprav plastične nosilne vrečke štejejo za embalažo v smislu navedene direktive, navedena direktiva ne vključuje posebnih ukrepov v zvezi s potrošnjo takih vrečk.
- (2) Posledica sedanje ravni potrošnje plastičnih nosilnih vrečk je visoka raven smetenja in neučinkovita raba virov, poleg tega pa naj bi se potrošnja še povečala, če ne bodo sprejeti ustrezni ukrepi. Smetenje s plastičnimi nosilnimi vrečkami povzroča onesnaženost okolja in povečuje močno razširjen problem smetenja vodnih teles, kar ogroža vodne ekosisteme po vsem svetu.
- (3) Poleg tega kopičenje plastičnih nosilnih vrečk v okolju nedvomno negativno vpliva na nekatere gospodarske dejavnosti.
- (4) Plastične nosilne vrečke z debelino stene manj kot 50 mikronov (v nadaljnjem besedilu: lahke plastične nosilne vrečke), ki predstavljajo veliko večino skupnega števila uporabljenih plastičnih nosilnih vrečk v Uniji, se redkeje ponovno uporabijo kot debelejšje plastične nosilne vrečke. Iz tega razloga lahke plastične nosilne vrečke hitreje postanejo odpadki, zaradi njihove majhne mase pa bolj pogosto smetijo okolje.
- (5) Sedanje stopnje recikliranja lahkih plastičnih nosilnih vrečk so zelo nizke, zaradi več praktičnih in gospodarskih težav pa se v bližnji prihodnosti najverjetneje ne bodo bistveno zvišale.
- (6) V skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki je najpomembnejše preprečevanje odpadkov. Plastične nosilne vrečke se uporabljajo za več namenov in njihova potrošnja se bo nadaljevala tudi v prihodnje. Da bi zagotovili, da uporabljene plastične nosilne vrečke ne bodo končale v okolju kot odpadki, bi bilo treba sprejeti ustrezne ukrepe, potrošnike pa bi bilo treba poučiti o ustreznem ravnanju z odpadki.
- (7) Ravni potrošnje plastičnih nosilnih vrečk v Uniji se močno razlikujejo, in sicer zaradi razlik v potrošniških navadah, okoljski ozaveščenosti ter učinkovitosti ukrepov politike, ki jih sprejmejo države članice. Nekaterim državam članicam je uspelo občutno zmanjšati potrošnjo plastičnih nosilnih vrečk in v najuspešnejših sedmih državah članicah raven potrošnje takih vrečk znaša le 20 % povprečne potrošnje v Uniji.

⁽¹⁾ UL C 214, 8.7.2014, str. 40.

⁽²⁾ UL C 174, 7.6.2014, str. 43.

⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 16. aprila 2014 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in stališče Sveta v prvi obravnavi z dne 2. marca 2015 (še ni objavljeno v Uradnem listu). Stališče Evropskega parlamenta z dne 28. aprila 2015 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽⁴⁾ Direktiva Evropskega Parlamenta in Sveta 94/62/ES z dne 20. decembra 1994 o embalaži in odpadni embalaži (UL L 365, 31.12.1994, str. 10).

- (8) Podatki o sedanjih ravneh potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk se med državami članicami razlikujejo po razpoložljivosti in točnosti. Natančni in primerljivi podatki o potrošnji so ključni za ocenjevanje učinkovitosti ukrepov za zmanjšanje potrošnje in zagotavljanje enotnih pogojev izvajanja. Zato bi bilo treba razviti skupno metodologijo za izračun letne potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk na osebo, da bi lahko spremljali napredek pri zmanjševanju potrošnje takšnih vrečk.
- (9) Poleg tega se je izkazalo, da ima obveščanje potrošnikov odločilno vlogo pri doseganju ciljev v zvezi z zmanjšanjem potrošnje plastičnih nosilnih vrečk. Zato so potrebna prizadevanja na institucionalni ravni, da se poveča ozaveščenost o vplivu plastičnih nosilnih vrečk na okolje in konča sedanje dožemanje plastike kot neškodljivega in poceni blaga.
- (10) Za spodbujanje trajnega zmanjševanja povprečne ravni potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk bi morale države članice sprejeti ukrepe za znatno zmanjšanje potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk v skladu s splošnimi cilji Unije v okviru politike o odpadkih in v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki, kot je določeno v Direktivi 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾. Pri takšnih ukrepih za zmanjšanje potrošnje bi bilo treba upoštevati sedanjo raven potrošnje plastičnih nosilnih vrečk v posameznih državah članicah, pri čemer bi bila v državah z višjimi ravni potrebna večja prizadevanja, upošteva pa naj se tudi že dosežena zmanjšanja. Za spremljanje napredka pri zmanjševanju potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk je potrebno, da nacionalni organi zagotovijo podatke o njihovi potrošnji v skladu s členom 12 Direktive 94/62/ES.
- (11) Ukrepi, ki jih sprejmejo države članice, lahko vključujejo uporabo ekonomskih instrumentov, kot so oblikovanje cen, davki in dajatve, za katere se je izkazalo, da so zelo učinkoviti pri zmanjševanju potrošnje plastičnih nosilnih vrečk, in, z odstopanjem od člena 18 Direktive 94/62/ES, tržne omejitve, kot so prepovedi, če so te omejitve sorazmerne in nediskriminatorne.
- (12) Navedeni ukrepi so lahko različni, odvisno od vpliva lahkih plastičnih nosilnih vrečk na okolje, ko so te predelane ali odstranjene, njihovih lastnosti, ki omogočajo recikliranje in kompostiranje, njihove trajnosti ali določenega namena uporabe teh vrečk ter upoštevajo vse možne škodljive učinke nadomestitve.
- (13) Države članice se lahko odločijo, da izvzamejo plastične nosilne vrečke z debelino stene manj kot 15 mikronov (v nadaljnjem besedilu: zelo lahke plastične nosilne vrečke), ki so namenjene za primarno embalažo nepredpakiranih živil, če je to potrebno iz higienskih razlogov ali če njihova uporaba prispeva k temu, da se zavrže manj hrane.
- (14) Države članice lahko prosto uporabijo prihodke, ustvarjene z ukrepi za trajno zmanjšanje potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk, sprejetimi na podlagi Direktive 94/62/ES.
- (15) Pomembno vlogo pri zmanjševanju potrošnje plastičnih nosilnih vrečk imajo lahko programi ozaveščanja potrošnikov na splošno in izobraževalni programi za otroke.
- (16) Evropski standard EN 13432 „Zahteve za embalažo, primerno za kompostiranje ali biorazgradnjo – preskusna shema in ovrednotenje meril za sprejemljivost embalaže“ določa lastnosti, ki jih mora imeti material, da bi štel kot primeren za kompostiranje, in sicer da ga je mogoče reciklirati v procesu organske predelave, torej s kompostiranjem in anaerobno razgradnjo. Komisija bi morala Evropski odbor za standardizacijo zaprositi, naj razvije ločen standard za embalažo, primerno za hišno kompostiranje.
- (17) Po vsej Uniji je treba zagotoviti prepoznavanje etiket ali oznak za biološko razgradljive in za kompostiranje primerne plastične nosilne vrečke.
- (18) Proizvajalci nekatere plastične nosilne vrečke označujejo kot „okso-biorazgradljive“ ali „okso-razgradljive“. V takih vrečkah so običajni vrsti plastike dodani aditivi. Zaradi prisotnosti teh aditivov plastika sčasoma razpade na majhne delce, ki ostanejo v okolju. Označevanje tovrstnih vrečk za „biološko razgradljive“ je torej zavajajoče, saj z njimi ne bo rešeno vprašanje smetenja, temveč se lahko onesnaževanje celo poveča. Komisija bi morala preučiti vpliv uporabe okso-razgradljivih plastičnih nosilnih vrečk na okolje ter Evropskemu parlamentu in Svetu predstaviti poročilo, ki naj po potrebi vključuje niz ukrepov za omejitev njihove potrošnje ali zmanjšanje kakršnih koli škodljivih vplivov.

⁽¹⁾ Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (UL L 312, 22.11.2008, str. 3).

- (19) Ukrepi, ki naj jih sprejmejo države članice za zmanjšanje potrošnje plastičnih nosilnih vrečk, bi morali pomagati trajno zmanjšati potrošnjo lahkih plastičnih nosilnih vrečk in ne bi smeli povzročiti splošnega povečanja proizvodnje embalaže.
- (20) Ukrepi, ki jih zagotavlja ta direktiva, so skladni s Sporočilom Komisije o časovnem okviru za Evropo, gospodarno z viri, in bi morali prispevati k ukrepom proti smetenju morskega okolja, sprejetim v skladu z Direktivo 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾.
- (21) Direktivo 94/62/ES bi bilo zato treba ustrezno spremeniti –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Direktiva 94/62/ES se spremeni:

(1) v členu 3 se vstavijo naslednje točke:

- „1a. ‚plastika‘ pomeni polimer v smislu člena 3(5) Uredbe (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta (*), ki so mu lahko dodani aditivi ali druge snovi ter se lahko uporabi kot glavna strukturna komponenta nosilnih vrečk;
- 1b. ‚plastične nosilne vrečke‘ pomeni nosilne vrečke, z ročaji ali brez, iz plastike, ki so na voljo potrošnikom na prodajnem mestu blaga ali izdelkov;
- 1c. ‚lahke plastične nosilne vrečke‘ pomeni plastične nosilne vrečke z debelino stene manj kot 50 mikronov;
- 1d. ‚zelo lahke plastične nosilne vrečke‘ pomeni plastične nosilne vrečke z debelino stene manj kot 15 mikronov, ki so potrebne iz higienskih razlogov ali namenjene za primarno embalažo nepredpakiranih živil, če to prispeva k temu, da se zavrže manj hrane;
- 1e. ‚okso-razgradljive plastične nosilne vrečke‘ pomeni plastične nosilne vrečke iz plastičnih materialov, ki vsebujejo aditive, ki sprožijo razgradnjo plastičnega materiala v mikrodelce;

(*) Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter Direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES (UL L 396, 30.12.2006, str. 1).“;

(2) v členu 4 se vstavijo naslednji odstavki:

„1a. Države članice sprejmejo ukrepe za trajno zmanjšanje potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk na njihovem ozemlju.

Ti ukrepi lahko vključujejo uporabo nacionalnih ciljev za zmanjšanje potrošnje, ohranitev ali uvedbo ekonomskih instrumentov in tržnih omejitev z odstopanjem od člena 18, če so te omejitve sorazmerne in nediskriminatorne.

Ti ukrepi so lahko različni, odvisno od vpliva lahkih plastičnih nosilnih vrečk na okolje, ko so te predelane ali odstranjene, njihovih lastnosti, ki omogočajo kompostiranje teh vrečk, njihove trajnosti ali določenega namena uporabe teh vrečk.

Ukrepi, ki jih sprejmejo države članice, vključujejo eno ali oboje od naslednjega:

- (a) sprejetje ukrepov za zagotovitev, da letna raven potrošnje ne bo presegla 90 lahkih plastičnih nosilnih vrečk na osebo do 31. decembra 2019, oziroma 40 lahkih plastičnih nosilnih vrečk na osebo do 31. decembra 2025; lahko pa se določijo enakovredni cilji, izraženi v masi. Zelo lahke plastične nosilne vrečke se lahko izključijo iz nacionalnih ciljev glede potrošnje;
- (b) sprejetje instrumentov do 31. decembra 2018 za zagotovitev, da lahke plastične nosilne vrečke ne bodo brezplačno na voljo na prodajnem mestu blaga ali izdelkov, razen če se uvedejo enako učinkoviti instrumenti. Zelo lahke plastične nosilne vrečke se lahko izključijo iz teh ukrepov.

⁽¹⁾ Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morskem strategiji) (UL L 164, 25.6.2008, str. 19).

Od 27. maja 2018 države članice pri predložitvi podatkov Komisiji o embalaži in odpadni embalaži v skladu s členom 12 poročajo o letni potrošnji lahkih plastičnih nosilnih vrečk.

Komisija do 27. maja 2016 sprejme izvedbeni akt, v katerem določi metodologijo za izračun letne potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk na osebo in prilagodi obliko preglednic za poročanje, sprejetih v skladu s členom 12(3). Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu z regulativnim postopkom iz člena 21(2).

1b. Brez poseganja v člen 15 lahko države članice sprejmejo ukrepe, na primer ekonomske instrumente in nacionalne cilje za zmanjšanje potrošnje, in sicer za vse vrste plastičnih nosilnih vrečk ne glede na debelino njihove stene.

1c. Komisija in države članice vsaj prvo leto po 27. novembru 2016 dejavno spodbujajo kampanje za obveščanje in ozaveščanje javnosti glede škodljivega vpliva pretirane potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk na okolje.“;

(3) vstavi se naslednji člen:

„Člen 8a

Posebni ukrepi za biološko razgradljive in za kompostiranje primerne plastične nosilne vrečke

Komisija do 27. maja 2017 sprejme izvedbeni akt, v katerem določi specifikacije za etikete ali oznake, da se po vsej Uniji zagotovi prepoznavanje biološko razgradljivih in za kompostiranje primernih plastičnih nosilnih vrečk in da se potrošnikom zagotovijo točne informacije o lastnostih, ki omogočajo kompostiranje teh vrečk. Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu z regulativnim postopkom iz člena 21(2).

Najpozneje osemnajst mesecev po sprejetju navedenega izvedbenega akta države članice zagotovijo, da so biološko razgradljive in za kompostiranje primerne plastične nosilne vrečke označene v skladu s specifikacijami, določenimi v navedenem izvedbenem aktu.“;

(4) vstavi se naslednji člen:

„Člen 20a

Poročanje o plastičnih nosilnih vrečkah

1. Komisija do 27. novembra 2021 predstavi Evropskemu parlamentu in Svetu poročilo, v katerem oceni učinkovitost ukrepov iz člena 4(1a) na ravni Unije pri odpravljanju smetenja, spreminjanju vedenjskih vzorcev potrošnikov in spodbujanju preprečevanja odpadkov. Če ocena pokaže, da sprejeti ukrepi niso učinkoviti, Komisija preuči druge možne načine za zmanjšanje potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk, tudi določitev realnih in dosegljivih ciljev na ravni Unije, ter po potrebi predstavi zakonodajni predlog.

2. Komisija do 27. maja 2017 predstavi Evropskemu parlamentu in Svetu poročilo, v katerem preuči vpliv uporabe okso-razgradljivih plastičnih nosilnih vrečk na okolje, in po potrebi predstavi zakonodajni predlog.

3. Komisija do 27. maja 2017 preuči vplive življenjskega cikla kar zadeva različne možnosti zmanjšanja potrošnje zelo lahkih plastičnih nosilnih vrečk in po potrebi predstavi zakonodajni predlog.“;

(5) v členu 22(3a) se prvi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„3a. Pod pogojem, da se dosežejo cilji, določeni v členu 4 in členu 6, lahko države članice določbe iz člena 4(1a) in člena 7 prenesejo s sporazumi med pristojnimi organi in zadevnimi gospodarskimi sektorji.“.

Člen 2

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do 27. novembra 2016. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice sporočijo Komisiji besedilo temeljnih predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 3

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 4

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Strasbourgu, 29. aprila 2015

Za Evropski parlament

Predsednik

M. SCHULZ

Za Svet

Predsednica

Z. KALNIŃA-LUKAŠEVICA
